നിരാകരണപത്രം

(Disclaimer)

പ്രാദേശികഭാഷയിൽ വിവർത്തനം ചെയ്ത വിധിന്യായം നിർമ്മിത ബുദ്ധ്യാധിഷ്ഠിത വിവർത്തന ഉപകരണത്തിന്റെ സഹായത്തോടെ കേരള ഹൈക്കോടതിയിലെ ഐ.റ്റി. ഡയറക്ടറേറ്റ് സാധ്യകരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. എന്നിരുന്നാലും, ഇതിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തിൽ ആശയപരമായോ സാംഗത്യപരമായോ വ്യാകരണപരമായോ ആഖ്യാനപരമായോ തെറ്റുകൾ കടന്നു കൂടാൻ സാധ്യതയുള്ളതാണ്. ഈ തർജ്ജമ കേവലം വ്യവഹാരകക്ഷികളുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പൊതുവായ അറിവിലേക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടി മാത്രം ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. ഔദ്യോഗികവും പ്രായോഗികവുമായ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങൾക്കും വിധി നിർവഹണ നടപ്പാക്കലുകൾക്കും പ്രസ്തുത വിധിന്യായത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പതിപ്പ് ആധികാരികവും അന്തിമവും ആയിരിക്കും.

എൻഫോഴ്സ്മെന്റ് ഡയറക്ടറേറ്റ്, ഭാരത സർക്കാർ

vs.

കപിൽ വാധ്വാനും മറ്റൊരാളും മുതലായവ

(2020-ലെ ക്രിമിനൽ അപ്പീൽ നമ്പറുകൾ 701-702)

2021 ഫെബ്രുവരി 23.

[ജസ്റ്റിസ് സഞ്ജയ് കിഷൻ കൗൾ & ജസ്റ്റിസ് ഹൃഷികേശ് റോയി]

ക്രിമിനൽ നടപടിച്ചട്ടം, 1973-വകുപ്പ് 167(2)(എ)(ii)-സ്വാഭാവിക ജാമ്യം-ക്രിമിനൽ നടപടിച്ചട്ടത്തിലെ വകുപ്പ് 167(2)(എ)(ii)-ൽ വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന 90 ദിവസമോ 60 ദിവസമോ ഉള്ള കാലയളവ് കണക്കാക്കുമ്പോൾ, സ്വാഭാവിക ജാമ്യത്തിനുള്ള അപേക്ഷ പരിഗണിക്കുന്നതിന്, റിമാൻഡ് ചെയ്യപ്പെട്ട ദിവസം ഉൾപ്പെടുത്തണമോ ഒഴിവാക്കണമോ എന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിഷയം-സ്വാഭാവിക ജാമ്യം അനുവദിക്കുന്നതിനുള്ള നിയമപരമായ വാദങ്ങളിൽ വൈരുദ്ധ്യം ഉള്ളതിനാൽ, കോടതിയുടെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശത്തിനായി പരിഹാരം കാണേണ്ട ഒരു ജുഡീഷ്യൽ സമസ്യ ഉടലെടുത്തിരിക്കുന്നു – വിഷയം വിശാല ബെഞ്ചിന് റഫർ ചെയ്തു – ജാമ്യം.

എം.പി സംസ്ഥാനം vs. റസ്റ്റാമും മറ്റുള്ളവരും **1995 (സപ്ള്ിമെന്റ്) 3 എസ്. സി. സി 221;** *രവി പ്രകാശ് സിംഗ് vs. ബീഹാർ സംസ്ഥാനം* **(2015) 8 എസ്. സി. സി 340: [2015] 2 എസ്.സി.ആർ 241;** *എം. രവീന്ദ്രൻ vs. ഇന്റലിജൻസ് ഓഫീസർ, ഡയറക്ടർ ഓഫ് റവന്യൂ ഇന്റലിജൻസ്* **(2020) എസ്.സി.സി. ഓൺലൈൻ എസ്.സി 867;** *ചഗന്തി സത്യനാരായൺ vs. ആന്ധ്രാപ്രദേശ് സംസ്ഥാനം* **(1986) 3 എസ്. സി. സി 141: [1986] 2 എസ്. സി. ആർ 1128;** *സി. ബി. ഐ vs. അനുപം ജെ കുൽക്കർണി* **(1992) 3 എസ്. സി. സി 141: [1992] 3 എസ്. സി. ആർ 158;** *സംസ്ഥാനം vs. മുഹമ്മദ് ആഷ്റാഫ്ഫ് ഭട്ട്* **(1996) 1 എസ്. സി. സി 432: [1995] 6 സപ്ലിമെന്റ്. എസ്.സി.ആർ 300;** *മഹാരാഷ്ട്ര സംസ്ഥാനം vs. ഭാരതി ചന്ദ്മൽ വർമ്മ* **(2002) 2 എസ്. സി. സി 121: [2001] 5 സപ്ലിമെന്റ് എസ്.സി.ആർ 422;** *പ്രജ്ഞാന സിംഗ് താക്കുർ vs. മഹാരാഷ്ട്ര സംസ്ഥാനം* **(2011) 10 എസ്. സി. സി 445: [2011] 14 എസ്. സി. ആർ 617- എന്നീ കേസുകൾ പരാമർശിക്കപ്പെട്ടു.**

ഉദ്ധരിച്ച കേസ് നിയമങ്ങൾ

1995 (സപ്ള്ിമെന്റ്) 3 എസ്. സി. സി 221	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 5
[2015] 2 എസ്.സി.ആർ 241	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 5
[1986] 2 എസ്. സി. ആർ	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 5

1128

[1992] 3 എസ്. സി. ആർ 158	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 6
[1995] 6 സപ്ലിമെന്റ്. എസ്.സി.ആർ 300	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 6
[2001] 5 സപ്ലിമെന്റ് എസ്.സി.ആർ 422	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 6
[2011] 14 എസ്. സി. ആർ 617	പരാമർശിച്ചു	ഖണ്ഡിക 6

ക്രിമിനൽ അപ്പീൽ അധികാരിത : 2020-ലെ ക്രിമിനൽ അപ്പീൽ നമ്പറുകൾ 701-702.

എൽ.ഡി.വി.സി. ജാമ്യാപേക്ഷ നമ്പർ 400/2020-ൽ ബോംബെ ഹൈക്കോടതിയുടെ 20.08.2020-ലെ വിധിന്യായത്തിനും ഉത്തരവിനും എതിരെ നൽകിയ അപ്പീൽ.

എ.എസ്.ജി. സൂര്യ പ്രകാശ് വി. രാജു, അഡ്വ. സൊഹേബ് ഹുസൈൻ, അഡ്വ. സൈറിക്ക രാജു, അഡ്വ. എ. വെങ്കിടേഷ്, അഡ്വ. ഗുണ്ടൂർ പ്രമോദ് കുമാർ, അഡ്വ. സീൽ ഷാ, അഡ്വ. വിവേക് ഗുർനാനി,അഡ്വ. അഗ്നി സെൻ, അഡ്വ. രാജൻ കെ. ചൗരാസിയ,അഡ്വ. ബി.വി. ബലറാം ദാസ്, അഡ്വ. ബി. കൃഷ്ണ പ്രസാദ് എന്നിവർ അപ്പീൽവാദിക്കു വേണ്ടി ഹാജരായി.

മുതിർന്ന അഭിഭാഷകരായ ഡോ. അഡ്വ.അഭിഷേക് മനു സിംഗ്വി, അഡ്വ.അമിത് ദേശായി, അഡ്വ.മുകുൾ റോഹത്ഗി, ഒപ്പം അഡ്വ.മഹേഷ് അഗർവാൾ, അഡ്വ.അങ്കുർ സൈഗാൾ, അഡ്വ.രോഹൻ ദക്ഷിണി, അഡ്വ.ആകാംക്ഷ സക്സേന, അഡ്വ.ശുഭം കുൽശ്രേഷ്ഠ,അഡ്വ. തൻവി മഞ്ചന്ത, അഡ്വ.ഇ.സി. അഗ്രവാല, അഡ്വ.സരദ് കുമാർ സിൻഹാനിയ, അഡ്വ.അമിത് കെ. നൈൻ എന്നിവർ എതിർകക്ഷികൾക്കു വേണ്ടി ഹാജരായി.

കോടതി താഴെപ്പറയുന്ന ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചു:

ഉത്തരവ്

1. 1973-ലെ ക്രിമിനൽ നടപടിച്ചട്ടത്തിലെ വകുപ്പ് 167(2)(എ)(ii) പ്രകാരം എതിർകക്ഷികൾക്ക് സ്വാഭാവിക ജാമ്യം അനുവദിച്ച ബോംബെ ഹൈക്കോടതിയുടെ 20.08.2020-ലെ ഉത്തരവിനെതിരെ നൽകിയിട്ടുള്ളതാണ് ഈ അപ്പീലുകൾ. 14.05.2020-ന് എതിർകക്ഷികളെ 2002-ലെ കള്ളപ്പണം വെളുപ്പിക്കൽ തടയൽ നിയമത്തിലെ (പി.എം.എൽ.എ) വകുപ്പ് 3 പ്രകാരമുള്ള കുറ്റം ആരോപിച്ച് അറസ്റ്റ് ചെയ്തു, അന്നേ ദിവസം തന്നെ റിമാൻഡ് ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. 11.07.2020-ന് എൻഫോഴ്സ്മെന്റ് ഡയറക്ടറേറ്റ് ഇ-മെയിൽ വഴി ഒരു പരാതി സമർപ്പിച്ചു. തുടർന്ന് 13.07.2020-ന് (തിങ്കളാഴ്ച) അതിന്റെ അസൽ പകർപ്പ് കോടതിയിൽ സമർപ്പിച്ചു.ജാമ്യം ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടുള്ള അപേക്ഷകൾ 13.07.2020 ന് രാവിലെ 8:53-ന് സമർപ്പിച്ചു, കൂടാതെ 11:00 മണിയോടെ ഫിസിക്കൽ ഫയലിംഗ് ടോക്കൺ നൽകുകയും ചെയ്തു.

2. 14.05.2020 എന്ന റിമാൻഡ് ചെയ്യപ്പെട്ട തീയതി മുതൽ 60 ദിവസത്തെ കാലാവധി അവസാനിക്കുന്നത് 12.07.2020 (ഞായറാഴ്ച) ആണെന്നും, അടുത്ത ദിവസം തന്നെ ജാമ്യാപേക്ഷ കോടതിയിൽ സമർപ്പിച്ചു എന്നും എതിർകക്ഷികൾ വാദിച്ചു. എന്നാൽ, ആദ്യ റിമാൻഡ് തീയതി ഒഴിവാക്കി 60 ദിവസം കണക്കാക്കിയാൽ അത് 15.07.2020-ൽ അവസാനിക്കുമെന്ന കാഴ്ചപ്പാടിൽ, പ്രത്യേക ജഡ്ജി എതിർകക്ഷികൾക്ക് സ്വാഭാവിക ജാമ്യം നിഷേധിച്ചു. എന്നിരുന്നാലും, ആരോപണവിധേയമായ വിധിന്യായത്തിൽ ഹൈക്കോടതിയുടെ അഭിപ്രായമനുസരിച്ച്, 60 ദിവസത്തെ കാലയളവ് കണക്കാക്കുമ്പോൾ ആദ്യ റിമാൻഡ് തീയതി ഒഴിവാക്കിയത് തെറ്റാണ്. അതിനാൽ, ഇ.ഡി കുറ്റപത്രം ഫയൽ ചെയ്ത 13.07.2020, 61-ാമത്തെ ദിവസം ആയതുകൊണ്ട്, എതിർകക്ഷികൾക്ക് സ്വാഭാവിക ജാമ്യത്തിന് അർഹതയുണ്ട് എന്ന് ഹൈക്കോടതി വിധിച്ചു. ഹൈക്കോടതിയുടെ ഈ ഉത്തരവ് 03.09.2020-ന് സ്റ്റേ ചെയ്തു.

3. ക്രിമിനൽ നടപടിച്ചട്ടത്തിലെ വകുപ്പ് 167(2)(എ)(ii)-ൽ വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന 90 ദിവസമോ 60 ദിവസമോ ഉള്ള കാലയളവ് കണക്കാക്കുമ്പോൾ, സ്വാഭാവിക ജാമ്യത്തിനുള്ള അപേക്ഷ പരിഗണിക്കുന്നതിന്, തടങ്കലിലാക്കപ്പെട്ട ദിവസം ഉൾപ്പെടുത്തണമോ ഒഴിവാക്കണമോ എന്നതാണ് പരിഗണനയ്ക്കായി ഉയർന്നുവരുന്ന പ്രധാന വിഷയം.

4. ഈ വിവാദപരമായ ചോദ്യം ഈ കോടതി വിവിധ കേസുകളിൽ പരിഗണിച്ചിട്ടുണ്ട്, എന്നാൽ അന്വേഷണം പൂർത്തിയാക്കാൻ ലഭ്യമായ കാലയളവ് എങ്ങനെയാണ് കണക്കാക്കേണ്ടത് എന്നതിൽ അഭിപ്രായ വ്യത്യാസമുണ്ട് .ചില

വിധിന്യായങ്ങൾ റിമാൻഡ് ചെയ്ത തീയതി ഒഴിവാക്കുന്നതിനെ അനുകൂലിച്ചപ്പോൾ, മറ്റു ചില കേസുകൾ വിപരീത നിലപാടാണ് സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്.

5. അന്വേഷണം പൂർത്തിയാക്കാൻ അനുവദിച്ച കാലയളവ് കണക്കാക്കുന്നതിന് റിമാൻഡ് ചെയ്ത തീയതി ഒഴിവാക്കണം എന്ന് വിധിച്ച *എം.പി സംസ്ഥാനം vs. റസ്റ്റാമും മറ്റുള്ളവരും*[1] ; *രവി പ്രകാശ് സിംഗ് vs. ബീഹാർ സംസ്ഥാനം*[2] ; *എം. രവീന്ദ്രൻ vs. ഇന്റലിജൻസ് ഓഫീസർ, ഡയറക്ടർ ഓഫ് റവന്യൂ ഇന്റലിജൻസ്*[3] ഇനീ കേസുകളിലെ ന്യായീകരണങ്ങളെയാണ് അപ്പീൽവാദികൾ പ്രധാനമായും ആശ്രയിക്കുന്നത്.

6. മറിച്ച്, സ്വാഭാവിക ജാമ്യം ലഭിക്കുന്നതിന്, അന്വേഷണത്തിനായി ലഭ്യമായ കാലയളവ് കണക്കാക്കുമ്പോൾ തടങ്കലിലാക്കപ്പെട്ട തീയതി ഉൾപ്പെടുത്തണം എന്ന് വാദിക്കുന്നതിനായി എതിർകക്ഷികൾ പ്രധാനമായും *ചഗന്തി സത്യനാരായൺ vs. ആന്ധ്രാപ്രദേശ് സംസ്ഥാനം*[4], *സി.ബി.ഐ. vs. അനുപം ജെ കുൽക്കർണി* [5],*സംസ്ഥാനം vs. മുഹമ്മദ് ആഷ്റാഫ്ഫ് ഭട്ട്*[6], *മഹാരാഷ്ട്ര സംസ്ഥാനം vs. ഭാരതി ചന്ദ്മൽ വർമ്മ*[7],

---

1 1995 (സപ്പ്ളിമെന്റ്) 3 എസ്. സി. സി 221

2(2015) 8 എസ്. സി. സി 340

3(2020) എസ്.സി.സി. ഓൺലൈൻ എസ്.സി 867

4(1986) 3 എസ്. സി. സി 141

5(1992) 3 എസ്. സി. സി 141

6 (1996) 1 എസ്. സി. സി 432

7(2002) 2 എസ്. സി. സി 121

പ്രജ്ഞാന സിംഗ് താക്കൂർ vs. മഹാരാഷ്ട്ര സംസ്ഥാനം[8] എന്നീ കേസുകളെയാണ് ആശ്രയിക്കുന്നത്.

7. സ്വാഭാവിക ജാമ്യം അനുവദിക്കുന്നതിനുള്ള നിയമപരമായ വാദങ്ങളിൽ വൈരുദ്ധ്യം ഉള്ളതിനാൽ, കോടതിക്ക് മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശം നൽകുന്നതിനായി പരിഹാരം കാണേണ്ട ഒരു ജുഡീഷ്യൽ സമസ്യ ഉടലെടുത്തിരിക്കുന്നു. *ചഗന്തി*[9] എന്ന കേസിൽ, അന്വേഷണം വേഗത്തിൽ പൂർത്തിയാക്കുന്നതിനുള്ള നിയമനിർമ്മാണ ഉദ്ദേശ്യവും, അനുവദിച്ച കാലയളവിനുള്ളിൽ അന്വേഷണം പൂർത്തിയാക്കുന്നതിൽ പ്രോസിക്യൂഷന്റെ പരാജയത്തിന്റെ അനന്തരഫലങ്ങളും കോടതി പരിശോധിച്ചു. എന്നിരുന്നാലും, *ചഗന്തി*[10], *മുഹമ്മദ് ആഷ്റാഫ് ഭട്ട്*[11] എന്നീ കേസുകളിലെ നിയമതത്വം *എം. രവീന്ദ്രൻ*[12] എന്ന കേസിലെ മൂന്നംഗ ബെഞ്ചിന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തിയില്ല. കൂടാതെ, കുറ്റാരോപിതർക്ക് സ്വാഭാവിക ജാമ്യം ലഭിക്കുന്നതിന്, അന്വേഷണ കാലയളവ് കണക്കാക്കുന്നതിൽ റിമാൻഡ് ചെയ്ത തീയതി ഒഴിവാക്കണം എന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ചുകൊണ്ട് കോടതി ഒരു വിപരീത നിലപാട് സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.

8. മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന നിയമപരമായ നിലപാട് പരിശോധിക്കാതിരിക്കുകയും ഏറ്റവും പുതിയ വിധിന്യായം മൂന്നംഗ ബെഞ്ച് പുറപ്പെടുവിക്കുകയും ചെയ്ത സാഹചര്യത്തിൽ, മുൻ മാതൃകകൾ കണക്കിലെടുത്തുകൊണ്ട്, ഉചിതമായ അംഗബലമുള്ള ഒരു ബെഞ്ച് ഈ നിയമപരമായ വിഷയം തീർപ്പാക്കേണ്ടത് അത്യാവശ്യമാണ്.ഈ വിഷയം ഉചിതമായി

8(2011) 10 എസ്. സി. സി 445

9 *മേൽപരാമർശം* -നോട്ട് 4

10 *അതേ കേസിൽ*

11 *മേൽപരാമർശം* -നോട്ട് 6

12 *മേൽപരാമർശം* -നോട്ട് 3.

തീർപ്പുകൽപ്പിക്കുന്നതുവരെ, രാജ്യത്തുടനീളമുള്ള കോടതികൾ, ക്രിമിനൽ നടപടിച്ചട്ടത്തിലെ വകുപ്പ് 167(2)(എ)(ii) പ്രകാരമുള്ള സ്വാഭാവിക ജാമ്യം സംബന്ധിച്ച്, അവരുടെ മുമ്പാകെ ഉദ്ധരിക്കപ്പെടുന്ന വിധിന്യായങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലോ അല്ലെങ്കിൽ ഈ നിയമത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അവരുടെ സ്വന്തം വ്യാഖ്യാനത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയോ തീരുമാനങ്ങൾ എടുത്തേക്കാം.

9. മേൽപ്പറഞ്ഞ സാഹചര്യങ്ങളിൽ, നിലവിലുള്ള വിരുദ്ധാഭിപ്രായങ്ങൾക്ക് പരിഹാരം കാണുന്നതിനും, എല്ലാ കോടതികളിലും നിയമം ഒരേപോലെ പ്രയോഗിക്കുന്നു എന്ന് ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും വേണ്ടി, പ്രസ്തുത വിഷയം ഈ കോടതിയുടെ വിശാല ബെഞ്ചിന്റെ അധികാരപൂർണ്ണമായ പ്രഖ്യാപനത്തിനായി റഫർ ചെയ്യുന്നത് ഉചിതമാണെന്ന് കോടതി കരുതുന്നു.

10. അതനുസരിച്ച്, സ്വാഭാവിക ജാമ്യം അനുവദിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നിയമത്തിലെ ഈ വൈരുദ്ധ്യം പരിഹരിക്കുന്നതിനായി, കുറഞ്ഞത് 3 ജഡ്ജിമാരുള്ള ഒരു ബെഞ്ച് രൂപീകരിക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ എല്ലാ പ്രസക്തമായ രേഖകളും ബഹുമാനപ്പെട്ട ചീഫ് ജസ്റ്റിസിന്റെ മുമ്പാകെ സമർപ്പിക്കാൻ കോടതി രജിസ്ട്രിക്ക് നിർദ്ദേശം നൽകുന്നു.

11. ഇതിനിടയിൽ, എതിർകക്ഷികൾ ഹൈക്കോടതിയുടെ ജാമ്യ ഉത്തരവിന്റെ ആനുകൂല്യത്തിനായി അപേക്ഷിക്കുന്നതിനാൽ (ഈ ഉത്തരവ് 03.09.2020-ന് സ്റ്റേ ചെയ്തിരുന്നു), എതിർകക്ഷികളുടെ ഇടക്കാല അപേക്ഷ പരിഗണിക്കുന്നതിനായി ഈ വിഷയം ഏറ്റവും അടുത്ത ദിവസം തന്നെ ഒരു മൂന്നംഗ ബെഞ്ചിനു മുമ്പാകെ വെക്കേണ്ടതാണ്.

ബിഭ്രതി ഭ്രഷൺ ബോസ്

വിഷയം വിശാല ബെഞ്ചിന് റഫർ ചെയ്തു.